

3.1 Økonomisk politik 2023-2026

1. Målsætning

Den økonomiske politik skal grundlæggende sikre en robust økonomi, for at

- Sikre handlefrihed og initiativmuligheder
- Bevare den langsigtede strukturelle balance mellem indtægter og udgifter (driftsudgifter, anlægsudgifter og afdrag)
- Sikre prioritering af ressourcer på tværs af politikområder
- Levere det valgte serviceniveau med brug af færrest mulige ressourcer samtidig med at der er fokus på indhold, kvalitet og effekt

I Tønder Kommune er *god økonomistyring* karakteriseret ved evnen til at overholde budgettet.

2. Økonomiske måltal

Den strukturelle balance i kommunens økonomi skal sikre en økonomisk sund og velkonsolideret kommune.

De økonomiske måltal er de pejlemærker som udarbejdelsen af et solidt, balanceret og fremadskuende kommunalt budget baseres på. Måltallene er fastsat efter en bred politisk proces med udgangspunkt i de nuværende økonomiske rammer i Tønder Kommune samt de love og regler der i øvrigt sætter rammerne for kommunernes økonomi.

Konkret er der fastsat 4 måltal. Måltallene er ikke opstillet i prioriteret rækkefølge, men der er ingen tvivl om at overskuddet på ordinær drift er det mest afgørende. Indtægtssiden bestemmes typisk af statsgarantien. Overskuddet på ordinær drift skabes derfor typisk ved at tilpasse serviceudgifterne. Hvis overskuddet er vedvarende for lavt vil det være nødvendigt at trække på likviditeten. Driftsoverskuddet skal bl.a. kunne finansiere kommunens anlægsaktivitet.

1. Overskuddet skal have en størrelse, der sikrer økonomisk handlefrihed til at finansiere investeringer i anlæg, størst mulig udnyttelse af servicerammen og plads til udviklingsinitiativer.

Beslutning om størst mulig udnyttelse af servicerammen sker under hensyntagen til ændring i folketallet og under hensyntagen til størrelsen af det nødvendige overskud på ordinær drift, således at anlægsniveauet kan finansieres.

2. Anlægsramme på et niveau omkring 80 mio. kr. skal sikre vedligeholdelse af kommunens kapitalapparat som veje, bygninger m.v. samt investeringer i struktur, kapacitetstilpasning og strategiske udviklingsinitiativer med fokus på en positiv indvirkning på driften.

Anlægsniveauets årlige størrelse i den 4 årlige budgetperiode skal fastsættes således, at der er sammenhæng med overskud på ordinær drift.

Rammen tilpasses efter den årlige økonomiaftale.

TØNDER KOMMUNE

3. Langfristet gæld pr. indbygger (excl. ældreboliglån og indefrosne feriemidler) ligger altid under 8.000 kr. pr. indbygger.

På landsplan ligger Tønder Kommune i den bedste fjerdedel (lavest gæld) og ønsker at fastholde denne placering.

4. Den gennemsnitlige kassebeholdning skal mindst være 200 mio. kr. svarende til ca. 5.400 kr. pr. indbygger – eller ca. 2 års overskud på ordinær drift.

Tønder Kommune vil have tilstrækkelig likviditet til at sikre den nødvendige handlefrihed til nye udviklingstiltag i forhold til både drift og anlæg. Samtidig tjener likviditeten som stødpude for fleksibilitet i udmøntning af reduktioner.

3. Øvrige mål

Ud over de økonomiske måltal er der fastsat en række mål som skal sikre at kommunalbestyrelsens økonomiske politik gennemføres

- At medarbejderne inddrages som en aktiv part i budgetlægningen via MED systemet
- At Tønder Kommune er loyal over for forhandlingsresultatet mellem Regering og KL
- At der kontinuerligt arbejdes med tilpasning og omprioritering mellem serviceområderne gennem
 - demografimodeller på de store serviceområder som flytter budgetmidler til variable udgifter mellem politikområder.

Det gør vi fordi antallet af ældre forventes at stige, mens det modsatte forventes for de yngre. Det er således nødvendigt med en ændret udgiftsprioritering hvis serviceniveauet på de enkelte områder skal fastholdes.

- analyser, overvejelser og beslutninger omkring struktur- og kapacitetstilpasning på relevante områder som sikrer tilpasning af de faste udgifter.

Det gør vi fordi demografimodellerne på sigt reducerer serviceniveauet hvis ikke udgifterne til kapacitet tilpasses.

- At behovet for midler til ny drift og/eller omprioritering besluttet i forbindelse med udmelding om de økonomiske rammer for den årlige budgetlægning.
- At Økonomiudvalget senest ved rammeudmeldingen, aktivt tager stilling til hvilke konkrete redskaber som yderligere skal anvendes til sikring af balance og nødvendigt prioriteringsrum
- At fagudvalg kan fordele eventuelle reduktioner fleksibelt mellem budgetår og politikområder inden for de rammer Økonomiudvalget fastsætter i forbindelse med den årlige rammeudmelding. Forudsætningen er at fagudvalget planlægger udmøntning af reduktioner mellem politikområder og budgetår, der godkendes som en del af budgetfasen.
- At budgettet til indkomstoverførsler tager udgangspunkt i de statslige skøn for kommunens udgifter reguleret for ændringer i folketallet.

Det gør vi fordi kommunens indtægtsside afspejler de statslige skøn for udgifter til indkomstoverførsler gennem budgetgaranti og beskæftigelsestilskud.

TØNDER KOMMUNE

- At budgettet til aktivitetsbestemt medfinansiering tager udgangspunkt i de statslige skøn for kommunens udgifter reguleret for ændringer i folketallet.

Det gør vi fordi kommunens indtægtsside afspejler de statslige skøn for udgifter til indkomstoverførsler gennem bloktilskud og balancetilskud.

- At **beskatningsniveauet** fastholdes på niveau eller lavere end gennemsnittet af kommuner i Region Syddanmark.

4. Aftalestyring og overførselsadgang

Tønder Kommune har aftalestyring hvor de politisk vedtagne politikker og målsætninger udmøntes i organisationen via aftaler mellem Direktion og fagchefer samt mellem fagchefer og distrikts/område/afdelingsledere.

Reglerne omkring overførselsadgang mellem regnskabsårene for over- eller underskud er fastsat under hensyntagen til rammerne for service og anlæg mellem Regering og KL samt budgetlovens muligheder. Disse rammer gør at mulighederne for at anvende opsparede midler er begrænset. For fortsat at værne om den enkelte kontraktenheds tilskyndelse til at have en hensigtsmæssig forbrugs- og indkøbsadfærd og til at kunne klare uforudsete hændelser - er det vigtigt, at der er overførselsadgang mellem årene.

Samtidigt er det vigtigt for kommunens likviditetsstyring og overholdelse af service- og anlægsramme at der sker en koordineret anvendelse af overførte midler.

Der afsættes årligt en pulje til brug af overførte driftsmidler på 17,2 mio. kr. (2023-pl).

4.1. **Generelt - drift**

Budgettet for drift er delt i 3 overordnede rammer med forskellige regler og praksis for overførsler

- Servicerammen – automatisk overførselsadgang inden for rammerne i afsnit 4.2
- Uden for servicerammen – uforbrugte midler fra aktivitetsbestemt medfinansiering overføres til eventuelt kommende efterregulering. Statsrefusion vedrørende særligt dyre enkeltsager indgår i opgørelse af overførselsadgang for servicerammen.
- Indkomstoverførsler – uforbrugte midler overføres til samlet pulje til eventuelt kommende efterregulering

4.2. **Opsparing/lån serviceramme**

Garantioverførsler: kontraktområder

Kontraktområder er karakteriseret som institutioner og administrative driftsområder.

Mindre- og merforbrug mellem 0-2 % overføres fuldt ud.

(Indfases over 2 år således, at 0-3 % overføres fra 2022 til 2023, 0-2 % overføres fra 2023 og fremover)

Opgørelse sker ultimo januar på institutions- og afdelingsniveau – også benævnt "kontraktområder". Mindre- og merforbrug mellem 0-2 % godkendes i ØK/KB i februar måned og indberettes umiddelbart herefter i økonomisystemet.

Mindreforbrug over 2 % overføres ikke, men kan undtagelsesvist behandles sammen med "øvrige overførsler"

Undtagelsesvist kan der gives dispensation fra regler for garantioverførsler. En ansøgning imødekommes hvis der;

- ☐ Har været væsentlige ændrede forhold i budgetåret i forhold til budgetforudsætningerne.

TØNDER KOMMUNE

- ❑ Er en tidsforskydning i betalingerne, således at betalinger for allerede foretagne dispositioner først sker i det efterfølgende budgetår.
- ❑ Ansøgningsfrist udmeldes i "Økonomiske procedurer"

Hvis en institution har et konkret ønske om opsparing til en fysisk ting – bus, udskiftning af inventar og lignende er processen således:

- Ansøgning fremsendes via fagchefen
- Udvidelsesforslag, drift el. anlæg, udarbejdes til budgetlægningen
- Her beskrives formål, omfang, forventet anskaffelsestidspunkt og institutionens egenfinansiering
- Forslaget indgår i den politiske prioritering i budgetfasen på linje med øvrige forslag

Merforbrug over 2 % overføres fuldt ud. Redegørelse for afviklingsplan over maksimalt 3 år skal fremsendes af den relevante fagchef inden Direktionens behandling af det samlede oplæg.

Øvrige overførsler: puljer, projekter og fællesområder

Inden den politiske behandling i Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelse om overførsel af uforbrugte driftsmidler behandler Direktionen et samlet oplæg med udgangspunkt i en opgørelse på fagchefniveau.

Fra et helhedsperspektiv vurderer Direktionen, om der er behov for hjælp til områder med merforbrug fra områder med mindreforbrug. Generelt vil Direktionens vurdering af det samlede oplæg primært ske med udgangspunkt i begrundelse for tidsmæssig forskydning og en samlet vurdering af servicerammen.

Puljer og projekter:

Midler som er afsat til konkrete igangværende indsatser og projekter hvor der kan være tale om tidsmæssig forskydning.

Som udgangspunkt vil mer-/mindreforbrug fra

- *tilskud og puljemidler fra eksterne parter*
- *konkrete politiske beslutninger og indsatser i øvrigt*
- *barselpulje*
- *resultat fra bruger/takstfinansierede områder som f.eks. skadedyrsbekæmpelse*
- *driftsresultat fra Asyl Syd*

blive overført fuldt ud.

Mer-/mindreforbrug fra forsikringspulje og vintervedligeholdelse reguleres via kassen.

Fællesområder:

For eventuelt øvrige uforbrugte driftsmidler, som ønskes overført skal Fagchefen fremsende redegørelse med detaljeret beskrivelse af formål og tidshorisont, for anvendelse af de overførte midler.

4.3. Overførsler (anlæg)

Anlæg omhandler selvstændige sager/projekter, hvor der som udgangspunkt er 100 % overførselsadgang af alle frigivne ikke forbrugte rådighedsbeløb mellem budgetår.

Det betyder som udgangspunkt

- at alle frigivne ikke forbrugte rådighedsbeløb fra igangværende sager/projekter overføres
- at uforbrugte midler fra anlægspuljer (ikke konkrete projekter) som udgangspunkt ikke overføres med mindre det kan begrundes i en uforudset tidsmæssig forskydning
- at overførte midler indgår i revurdering af de samlede anlægsaktiviteter inden budgetlægningen for det kommende budgetår.